

İnternette Bilişsel Durum Ölçeği- BDÖ

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İnternette Bilişsel Durum Ölçeği-BDÖ. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23715>

Özet

?nternette Bili?sel Durum Ölçe?i (?BDÖ), orijinal bir ölçe?in Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur ve özellikle üniversite ö?rencileri popülasyonunda problemlili internet kullan?m?n? belirlemede yard?mc? bir araç olarak geli?tirilmi?tir. Ölçek, bireylerin internet kullan?m?na dair bili?sel durumlar?n? ve potansiyel ba??ml?lk e?ilimlerini de?erlendirmeyi amaçlar. Yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, ?BDÖ'nün Türk kültürüne uygun, psikometrik aç?dan sa?lam bir ölçüm aracı oldu?unu göstermi?tir.

Ölçek, toplam 36 maddeden olu?makta olup, 7'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanmaktadır. Uyarlama çal??mas?, ?BDÖ'nün depresyon ve yaln?zlık gibi ilgili psikolojik yap?larla beklenen ili?kileri sergiledi?ini do?rulam??t?r.

Anahtar Kelimeler

?BDÖ, ?nternette Bili?sel Durum, Problemlili ?nternet Kullan?m?, Ba??ml?lk, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Üniversite Ö?rencileri, Bili?sel Durum.

Yazarlar

Neslihan Keser Özcan, S. Buzlu (Uyarlama Çal??mas?)

Amaç

?nternette Bili?sel Durum Ölçe?i-?BDÖ'nün temel amacı, bireylerin internet kullan?m?na e?lik eden bili?sel durumlar?n?, dü?ünce kal?pları ve duygusal tepkilerini sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle internetin a??r? veya zorlayıcı kullan?m?yla ili?kili psikolojik risk faktörlerini tespit etmek için tasarlanm??t?r.

Ölçe?in uyarlama çal??mas?, Türk üniversite ö?rencileri örnekleminde problemlili internet kullan?m?n? yaygınlı?n? ve ?iddetini belirlemede kullan?labilecek, kültürel olarak geçerli bir araç sunmayı hedeflemiştir. Bu sayede, ilgili klinik ve akademik çal??malara katkı sağlanmas? amaçlanm??t?r.

Yap?

?BDÖ, bireyin internetle kurdu?u ili?kinin bili?sel boyutunu merkeze alır. Ölçülen yap?, internet kullan?m?n?n ki?ide yarattı?ı yonun dü?ümsel me?güliyet, kontrol kayb? ve olumsuz sonuçlara ramen kullan?ma devam etme e?ilimi gibi ba??ml?lk benzeri bili?sel durumlar? kapsamaktadır.

Bu yap?, genellikle dikkat ve odaklanmanın internet aktivitelerine yönelmesi, gerçek yaşam

aktivitelerinin ihmal edilmesi ve internet d???ndaki durumlarda huzursuzluk veya yoksunluk hissi gibi belirtilerle ili?kilidir. Ölçek, bu bili?sel ve davran??sal örüntüleri 36 madde arac?l???yla de?erlendirir.

Geçerlik

?BDÖ'nün geçerlik s?namalar?, benzer ölçeklerle yap?lan kar??la?t?rmal? çal??malar (e? zamanl? geçerlik) ile gerçekte?tirilmi?tir. Bu s?namalarda, ?BDÖ puanlar? ile di?er psikolojik de?i?kenler aras?nda anlaml? korelasyonlar bulunmu?tur.

Pozitif ?li?kiler: Ölçek puanlar?, depresyon ve yaln?zl?k düzeyleri ile ayn? yönde, güçlü bir ili?ki göstermi?tir. Bu bulgu, problemlili internet kullan?m?n?n genellikle olumsuz duygusal durumlarla birlikte ortaya ç?kt??? hipotezini desteklemektedir.

Negatif ?li?kiler: ?BDÖ puanlar? ile alg?lanan sosyal destek aras?nda ters yönde bir ili?ki tespit edilmi?tir. Bu, sosyal destek düzeyi dü?ük olan bireylerin, internet kullan?m?na dair daha problemlili bili?sel durumlara sahip olma e?iliminde oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, yüksek düzeyde iç tutarlıl???a sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. ?ç tutarlık katsay?s? (Cronbach's Alpha) $\alpha=.91$ olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, ölçe?i olu?turan maddelerin, ölçülmek istenen yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü ifade eder ve psikometrik aç?dan mükemmel kabul edilen bir düzeydedir.

Madde-toplam güvenilirlik katsay?lar? .17 ile .66 aras?nda de?i?kenlik göstermektedir. Ayr?ca, her bir maddenin varyans?n?n alt grup puan varyans?yla aras?ndaki ili?ki de?erleri .40 ile .73 aras?nda bulunmu?tur. Bu de?erler, maddelerin ölçe?in genel puan?na anlaml? katkılar sa?lad???n? ve ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü korudu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda gerçekte?tirilen faktör analizi, ölçe?in belirlenen faktör yap?s?n?n, orijinal ölçe?in yap?s? ile yüksek düzeyde uyum gösterdi?ini ortaya koymu?tur. Bu uyum, ölçe?in yap? geçerli?inin uluslararası standartlarda korundu?unu ve Türk popülasyonunda da benzer bili?sel boyutlar? ölçtü?ünü teyit etmektedir.

Faktör yap?s?n?n orijinaliyle uyumu, ?BDÖ'nün teorik olarak temellendirilmi? olan çok boyutlu yap?y? ba?arılı bir ?ekilde yans?tt???n? ve kültürel adaptasyon sürecinin ba?arılı oldu?unu kan?tlamaktadır.

Araç Bilgileri

Test Tipi: Uyarlama

Format: Öz bildirim raporu (Self-report) ?eklinde uygulanan, 36 maddeden olu?an bir Likert tipi ölçek.

Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik Olmayan Popülasyon

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik (Özellikle üniversite ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversite ö?rencileri üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Maddeler, "kesinlikle kat?lm?yorum" (1) ile "kesinlikle kat?l?yorum" (7) aras?nda de?i?en 7 dereceli Likert tipinde puanlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Ba??ml?lik, Depresyon, Yaln?zl?k, Sosyal Destek, ?ç Tutarl?lik, Psikometrik Araç, ?nternet Kullan?m Bozuklu?u.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Neslihan Keser Özcan (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?BDÖ'nün Türkçe uyarlama çal??mas? 2005 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar Neslihan Keser Özcan ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Bu çal??manın orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir:

[internette-bilissel-durum-olcegi-ibdo-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Keser Özcan, N. ve Buzlu, S. (2005). Probleml? ?nternet Kullan?m?n? Belirlemede Yard?mc? Bir

Araç: "İnternette Bilişsel Durum Ölçeği"nin Üniversite Öğrencilerinde Geçerlik ve Güvenirliği. *Başmili Dergisi*, 6(1), 19-26.

Makalenin resmi linki: uv.t.ulakbim.gov.tr

İnternette Bilişsel Durum Ölçeği-İBDÖ Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek, toplam 36 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme, 7'li Likert tipi olup:

"kesinlikle katılmıyorum" (1)

"kesinlikle katılıyorum" (7)

Orijinal kaynakta maddeler listelenmemiştir. Maddelere erişim için ilgili makaleye başvurulması gerekmektedir.